

**Παρέμβαση Υπουργού Εξωτερικών, Νίκου Δένδια σε διαδικτυακή εκδήλωση του
Jewish Institute for National Security of America (JINSA)
(30.03.2021)**

Είναι μεγάλη μου τιμή που σήμερα απευθύνομαι σε σας.

Το Jewish Institute for National Security of America (Εβραϊκό Ινστιτούτο Εθνικής Ασφάλειας της Αμερικής) συνέβαλε στην προώθηση μιας στενής σχέσης μεταξύ της Ελλάδας, του Ισραήλ και των Ηνωμένων Πολιτειών.

Επιτρέψτε μου αρχικά να κάνω μια σύντομη παρουσίαση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής και στη συνέχεια θα χαρώ να απαντήσω σε ερωτήσεις.

Η ελληνική εξωτερική πολιτική διαμορφώνεται στη βάση δύο σταθερών και τριών σημαντικών μεταβλητών.

Οι δύο σταθερές είναι οι εξής:

- α) σεβασμός του διεθνούς δικαίου και των αρχών του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, και
- β) προσήλωση στην πολυμέρεια και τη διμερή συνεργασία, ως αποτελεσματικό όχημα για τη δημιουργία συνεργειών και την υπέρβαση εντάσεων.

Όσον αφορά τις μεταβλητές, η πρώτη σχετίζεται με τις μεταβαλλόμενες δυναμικές στην παγκόσμια πολιτική σκηνή στην οποία μετέχουν οι παγκόσμιες δυνάμεις, οι ΗΠΑ, η Ρωσία, η Κίνα καθώς και η ΕΕ.

Αυτή η μεταβλητή αφορά:

- στη βούληση των ΗΠΑ να έχουν εκ νέου ενεργό ρόλο στην περιοχή μας και κυρίως στην Ανατολική Μεσόγειο.
- στην επανεμφάνιση της επιρροής της Ρωσίας στην περιοχή
- στο καινοφανές ενδιαφέρον που εκδηλώνει η Κίνα για αυτή τη συγκεκριμένη περιοχή, κυρίως μέσω της οικονομίας,
- και στις θέσεις της ΕΕ αναφορικά με σχετικά ζητήματα εξωτερικής πολιτικής που εκφράζονται μέσω προσπαθειών που καταβάλλει για την οικοδόμηση συναινέσεων.

Η δεύτερη μεταβλητή είναι η αυξανόμενη αστάθεια στην ευρύτερη περιοχή μας και στη νότια πτέρυγα του ΝΑΤΟ.

Η αστάθεια τροφοδοτείται κυρίως από τις νέο-οθωμανικές φιλοδοξίες της Τουρκίας η οποία θέλει να έχει κυρίαρχη παρουσία στην περιοχή, καθώς και από τις κατάφωρα παράνομες ενέργειες κατά της Ελλάδας και της Κύπρου.

Θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Τουρκία διατηρεί παράνομη στρατιωτική παρουσία στην Κύπρο, το Ιράκ, τη Συρία και τη Λιβύη.

Επιπλέον, η ενεργή εμπλοκή της στην πρόσφατη σύρραξη του Ναγκόρνο-Καραμπάχ δεν αποτελεί μυστικό.

Η Άγκυρα διατηρεί επίσης σχέσεις με την Χαμάς και τη Μουσουλμανική Αδελφότητα, κάτι που είναι ευρέως γνωστό.

Στην πραγματικότητα, η Τουρκία έχει καταστεί πρόβλημα για όλους στην περιοχή και πέραν αυτής.

Το γεγονός αυτό περιλαμβάνει και τα πρόσφατα βήματα οπισθοδρόμησής της στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η τρίτη μεταβλητή αφορά τις θετικές εξελίξεις στη Μέση Ανατολή όπου οι Συμφωνίες του Αβραάμ σηματοδοτούν μια νέα προσέγγιση στην ανάπτυξη σχέσεων μεταξύ των χωρών της περιοχής.

Πολλά υφιστάμενα σχήματα συνεργασίας προορίζονται για περαιτέρω επέκταση.

Με βάση τις σταθερές μας, οι βασικοί στόχοι της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας μπορούν να συνοψιστούν εν συντομία στην προώθηση της ειρήνης, της σταθερότητας, της ευημερίας και των συνεργειών.

Είμαστε προσηλωμένοι στην επίλυση κάθε εκκρεμούς ζητήματος στη βάση του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας.

Σε αυτήν ακριβώς τη βάση, το 2020 προβήκαμε στη σύναψη συμφωνιών σχετικά με την οριοθέτηση των Αποκλειστικών Οικονομικών Ζωνών μας και της υφαλοκρηπίδας με τους γείτονές μας, την Ιταλία και την Αίγυπτο.

Συμφωνήσαμε επίσης με την Αλβανία να προσφύγουμε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης σχετικά με το ζήτημα της οριοθέτησης των θαλάσσιων ζωνών μας.

Προσπαθούμε να πράξουμε το ίδιο με την Τουρκία, προκειμένου να επιλύσουμε τη μοναδική διαφορά που υφίσταται μεταξύ των χωρών μας, δηλαδή την οριοθέτηση της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης και της Υφαλοκρηπίδας.

Αλλά η Τουρκία αρνείται να προβεί σε οριοθέτηση βάσει της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS).

Τον περασμένο Ιανουάριο ξαναρχίσαμε τις διερευνητικές συνομιλίες μετά από μια παύση 5 ετών που επέβαλε η Τουρκία και θα καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Αν αυτό δεν επιτευχθεί, είμαστε έτοιμοι να προσφύγουμε στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί του ζητήματος, μια προοπτική όμως που επίσης δεν γίνεται αποδεκτή από την Τουρκία.

Η εδραίωση της ειρήνης είναι ο πρωταρχικός μας στόχος στα Δυτικά Βαλκάνια όπου η Ελλάδα υποστηρίζει επί μακρόν την ευρω-ατλαντική ενσωμάτωση.

Η Ελλάδα προωθεί την ευημερία και τη σταθερότητα μέσω των διμερών και πολυμερών σχημάτων συνεργασίας από κοινού με την Κύπρο.

Εξέχουσας σημασίας μεταξύ αυτών είναι η τριμερής συνεργασία μεταξύ της Ελλάδας, της Κύπρου και του Ισραήλ, η οποία υφίσταται επίσης υπό τη μορφή 3+1 με τη συμμετοχή των ΗΠΑ.

Υπάρχει επίσης και το Φόρουμ για το Φυσικό Αέριο στην Ανατολική Μεσόγειο (EastMed Gas Forum), μια πρωτοβουλία της Αιγύπτου, της οποίας η Ελλάδα είναι ιδρυτικό μέλος.

Καθώς και το Φόρουμ Φιλίας (Philia Forum), του οποίου η εναρκτήρια σύνοδος έλαβε χώρα στην Αθήνα τον περασμένο Φεβρουάριο, συγκεντρώνοντας εταίρους από τη Μεσόγειο και τον Κόλπο.

Επιτρέψτε μου τώρα να επεκταθώ λίγο περισσότερο στα παραπάνω θέματα, ξεκινώντας από τις στρατηγικές μας σχέσεις με τις ΗΠΑ.

Οι σχέσεις αυτές βρίσκονται στο υψηλότερο επίπεδο που έχουν υπάρξει ποτέ. Ως διαχρονικός σύμμαχος και εταίρος των ΗΠΑ, στοχεύουμε πάντα ακόμη υψηλότερα.

Ο Στρατηγικός Διάλογός μας είναι επίσης ζωτικής σημαίας για διάφορα είδη συνεργασίας.

Η αμυντική συνεργασία με τις ΗΠΑ αποτελεί για εμάς κορυφαία προτεραιότητα.

Η πρόσφατη τροποποίηση της Συμφωνίας Αμοιβαίας Αμυντικής Συνεργασίας (MDCA) προσέδωσε νέα δυναμική στην αμυντικής μας συνεργασία.

Αυτή τη στιγμή διεξάγονται συζητήσεις για την περαιτέρω αναβάθμιση της MDCA.

Πρόκειται για μια στρατηγική συμφωνία, καθότι αφορά στην προώθηση της ασφάλειας και της σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο και την περιοχή των Βαλκανίων μέσω της ενίσχυσης του αποτυπώματος των ΗΠΑ στην περιοχή αυτή.

Ταυτοχρόνως, ένα πιο σαφές και πιο ξεκάθαρο μήνυμα πολιτικής στήριξης, καθώς και η βελτίωση των μέσων και δυνατοτήτων ενός σταθερού και αξιόπιστου συμμάχου, όπως είναι η Ελλάδα, θα είναι προς όφελος της ειρήνης και της σταθερότητας στην ευρύτερη περιοχή.

Η ενεργειακή συνεργασία αποτελεί μια άλλη στρατηγική πτυχή των σχέσεών μας.

Επίσης, προωθούμε σχέδια που στοχεύουν να καταστήσουν τη Βόρεια Ελλάδα ενεργειακό κόμβο.

Όλα αυτά τα έργα εξυπηρετούν τους κοινούς μας στόχους για την ανάπτυξη ενεργειακών πόρων και συμβάλλουν στη διαφοροποίηση των ενεργειακών παρόχων και οδών.

Τα περισσότερα από αυτά στην πραγματικότητα διευκολύνουν την είσοδο του αμερικανικού Υδρογονοποιημένου Φυσικού Αερίου στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Υπάρχει επίσης έντονο αμερικανικό ενδιαφέρον - και δικαιολογημένα - για το έργο του αγωγού φυσικού αερίου EastMed, καθώς αυτό θα αλλάξει τα δεδομένα για ολόκληρη την περιοχή η οποία θα αναπτύξει τοπικές πηγές ενέργειας.

Το έργο αυτό δεν θα πρέπει να αξιολογηθεί μόνον με αυστηρά οικονομικούς όρους αλλά και με βάση τη γεωπολιτική αξία και σημασία του.

Σε συνάρτηση με τη γεωπολιτική σημασία, οι σχέσεις μας με το Ισραήλ καταγράφουν θεαματική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια.

Πέραν του τουρισμού και του εμπορίου, οι δύο χώρες μας είδαν τη συνεργασία τους να καταγράφει τεράστια ανάπτυξη στους τομείς της ενέργειας και της άμυνας.

Πρόσφατα, υπογράψαμε μια σημαντική συμφωνία σχετικά με τη δημιουργία ενός Διεθνούς Κέντρου Πηκτηκής Εκπαίδευσης στην Καλαμάτα στα νοτιοδυτικά της Πελοποννήσου.

Η εν λόγω συμφωνία συνεπάγεται επένδυση ύψους 1,4 δις ευρώ εκ μέρους του Ισραήλ.

Ισραηλινές εταιρείες έχουν αποκτήσει πλειοψηφικό μερίδιο στην Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων η οποία κατασκευάζει κυρίως οχήματα στρατιωτικής και ειδικής χρήσης.

Αλλά αυτό που καθιστά αυτή τη συνεργασία ακόμη πιο σημαντική είναι το γεγονός ότι έχει την ένθερμη στήριξη των λαών και των δύο χωρών.

Σχετικά με την τριμερή μας συνεργασία με την Κύπρο και το Ισραήλ, θα περιοριστώ στην τελευταία πολύ σημαντική εξέλιξη:

Την υπογραφή στις αρχές Μαρτίου ενός Μνημονίου Συνεργασίας (MOU) για τον Ευρασιατικό Διασυνδεδετήριο Αγωγό, ένα έργο που συνίσταται στη διασύνδεση των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας μεταξύ των τριών χωρών μας.

Η ομαλοποίηση των σχέσεων μεταξύ του Ισραήλ και μιας σειράς αραβικών χωρών ειδικότερα θα μπορούσε επίσης να συντελέσει στην προώθηση της ειρηνευτικής διαδικασίας.

Ενώ η Συρία ακόμη αγωνίζεται για να επιτύχει πρόοδο σε πολιτικό επίπεδο, η κατάσταση στη Λιβύη φαίνεται ότι βρίσκει επιτέλους στον σωστό δρόμο.

Η προσωρινή κυβέρνηση πρέπει τώρα να οδηγήσει τη χώρα σε αξιόπιστες εκλογές το Δεκέμβριο.

Ταυτόχρονα, η συνέχιση της τήρησης της κατάπαυσης του πυρός και της εφαρμογής του εμπάργκο όπλων που έχει επιβληθεί από τον ΟΗΕ παραμένει ζωτικής σημασίας.

Η Ελλάδα θα ξαναοιξει σύντομα την Πρεσβεία της καθώς και το Γενικό Προξενείο στην Βεγγάζη και θα συνοδεύσω τον Πρωθυπουργό κ. Μητσοτάκη στην επικείμενη επίσκεψή του στη Λιβύη τον Απρίλιο.

Το μήνυμά μας θα είναι ότι μπορούμε να γυρίσουμε μια νέα σελίδα στις διμερείς μας σχέσεις. Αυτό με την ελπίδα ότι η Τρίπολη θα βρει το θάρρος να απαλλαγεί από ξένα συμφέροντα και ατζέντες καθώς και από τα παρελκόμενα αυτών, όπως τα παράνομα Μνημόνια Συνεργασίας που υπεγράφησαν μεταξύ της Τουρκίας και της κυβέρνησης Εθνικής Συμφωνίας (GNA), το Δεκέμβριο του 2019. Κατανοούμε ότι αυτό δεν θα είναι εύκολο.

Επιτρέψτε μου τελειώνοντας να πω λίγα λόγια σχετικά με την Κύπρο.

Δεδομένης της γεωστρατηγικής της σημασίας, δεν θα πρέπει να εκπλήσσει το γεγονός ότι προκειμένου να επιτευχθούν πραγματικά η ασφάλεια, η σταθερότητα και η συνεργασία στην Ανατολική Μεσόγειο, θα πρέπει να επιλυθεί το Κυπριακό.

Και αυτό μπορεί να γίνει μόνο στη βάση μιας Διζωνικής, Δικοινοτικής Ομοσπονδίας, σύμφωνα με τα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των ΗΕ και το ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Η Ελλάδα θα μετέχει – όπως πάντα – στην τελευταία πρωτοβουλία που ανέλαβε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών για τη διεξαγωγή άτυπης συνάντησης υπό το σχήμα 5+1 στη Γενεύη, στα τέλη Απριλίου.

Ελπίζουμε ότι αυτή η συνάντηση θα χαράξει το δρόμο για την επανέναρξη ευρείας κλίμακας διαπραγματεύσεων για μια διαρκή και βιώσιμη λύση του Κυπριακού.

Η Ελλάδα θα συνεχίσει να τάσσεται υπέρ οποιασδήποτε πρωτοβουλίας που προωθεί την ειρήνη και την σταθερότητα στην ασταθή περιοχή μας και πέραν αυτής.

Συμμετέχουμε κάθε φορά ενεργά σε τέτοιου είδους πρωτοβουλίες, προασπιζόμενοι την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ευημερία, μέσω μιας τάξης που εδράζεται σε κανόνες.